

Friedrich Schneider: *Deine Kinder und Du*. Freiburg im Br. Herder, 1937. IX + 252 lap.

A nálunk is előnyösen ismert szerző, akinek immár 2. bővített kiadásban megjelent *Katholische Familienerziehung* című nagyobb munkájáról e helyen is elismeréssel emlékeztünk meg, ezúttal annak gyakorlati kiegészítőjét bocsátja közre *Gyermeked és te* eredeti és találó címmel. Házi használatra rendelt nevelési példatár, pedagógiai kazuisztika ez, amelyben szerzőnk hosszú tapasztalatainak gazdag tárházából 70 gyakran előforduló közérdekű élményt — ő „eset”-eknek mondja — emel ki és tesz szavá szülőknek és nevelőknek szánt pedagógiai és lélektani magyarázatok és útbaigazító tanácsok kíséretében. Már bevezetőleg megjegyzi, hogy nem tudományos munkát akar adni, hanem gyakorlati segédeszközt szülők iskolázására, amely tehát semmiképen sem való a gyermekek kezébe. Ezt tartja szem előtt az anyag elrendezésében és feldolgozásában is. Először magát az eseményt, az esetet ismerteti idegen szakkifejezésektől és szavaktól mentes egyszerű, de színes előadásban, helyenként humorral átszőtt kedves csevegő hangon,¹ egy-két jellemző esetvonással állítván eléük elevenen a szereplőket a valóság légkörében. Fővezetlél olvastuk ezeket az élethű kabinetképeket, amelyek egyrészt szerzőjük éleslátásáról és leleményességéről, másrészt helyes pedagógiai érzékéről tesznek tanúságot. A tárgyalt esetek közül legtöbb (8) a szociális nevelésre, értsd az emberekhez való helyes alkalmazkodásra vonatkozik, egyenként hattal van képviselve az igazságosságra való nevelés, a család és iskola, a szexuális kérdés, 4—4 eset jut a vallásos nevelésre és a táplálkozásra, csak kettő az ideges gyermekekre, egy-egy az engedelmességre, a fegyelmezni nem tudó tanítóra, a gyermekeknek tanítóik elleni panaszaiakra, az utazó tanulóra (*Der Fahrschüler*), amikor megdöbbenő színekkel eseteli azokat a garázdálkodásokat, amelyeket a környékből a városba és innen visszautazó gyermekek az ú. n. iskolai vonaton véghezvisznek. Főlette megszívlelésre méltó mindaz, amit elmond a cselődséggel és a serdülő ifjúsággal kapcsolatban, az iskolai újoncokkal az első napon követendő eljárásról, a gyermekek ügyes foglalkoztatásáról (amely egy gyermekkertésznőt jó álláshoz juttatott) stb. Két rövid utolsó fejezet az anya által írandó gyermeknaplóval és a szülők számára megjelenő alkalmas német folyóiratokkal foglalkozik megfelelő ajánlásával. Szerzőnk elfogulatlanságát semmi sem jellemzi jobban annál, hogy helyenként (pl. 175. l. f.) az ifjúságnak pártját fogja és ha kell, a tanítók gyengéit sem palástolja (pl. 150. l.).

Ennek a meleg szívvél és józan ésszel megírt könyvnek olvasása két komoly tanulsággal jár: tudatosá teszi a gyermekekkel való helyes bánásmódnak ezernyi nehézségeit és annak szükségességét, hogy e súlyos feladattal szemben szülőknél és nevelőknel állandó önművelésre és tökéletesedésre kell törekedniök. Szerzőnk erre a célra felette alkalmas segédeszközzel szolgál, amely-

¹ Amikor például dinamikusán leírja a gyermekekkel utazó szülők elé tornyosuló kellemetlenségeket és nehézségeket, hozzáteszi, hogy a szülők ezeket hasznukra is fordítják, mert az állomásokon a gyermekeket terelik az ablakok elé, hogy az utasokat elriasszák saját fülkájüktől.

nek sikere nem kétséges. Ha folytatásra, bővített kiadásra, esetleg új sorozatra szánná rá magát, többi közt a következő fontos címszavakra hívnók föl figyelmét: érzékszervek nevelése, munkaiszony, fősვნység és gyűlölség, a sport kinövésai; pénz, gazdaság, pazarlás; szűlők segítése, falánkság és torkosság (l. 26. lap fent), felebaráti szeretet, gyűjtés és szer.vedélye, pontosság, szeszes italok és dohányzás, viselkedés kisebb balesetek alkalmával. kf.

Else Wentscher: Die Frau im Urteil großer Männer. Berlin—Tempelhof, 1937. 96 lap.

Nézetünk szerint minden írás, amely akár csak közvetve szolgálja a nevelés ügyét, megérdemli a pedagógus figyelmét. Ez a kisded munka ennél többet is nyújt. Szerzője, Max Wentscher bonni egyetemi tanár hitvese, maga is filozófus: egyik munkáját a porosz tudományos akadémia megkoszorúzta. Hogy a nőnek mai hivatását, a leánynevelésnek szükségszerű újjászervezését kiderítse, a historizmus módszeréhez folyamodik és Plátón, Szent Agostonon kezdve, a középkoron folytatva, majd Luthert, Goethét és a modern filozófusokat Nietzscheig megszólaltatva, tudományos feldolgozásban elénk tárja ezeknek a nőkről vallott nézeteit. A görögök a klasszikus korban nem igen méltányolták a nő anyai hivatását, jóllehet Aristoteles szerint rosszul áll az az állam, amely a nőket elhanyagolja. Viszont méltó helyet juttattak a nőnek a germánok és a kereszténység, úgyszintén nagyobbára a szellemi kiválóságok is. Ezután a szerző egy befejező összefoglalásban tanulmánya eredményeként levonja a nő mai hivatására, érvényesülésére és a leánynevelés reformjára kínálkozó tanulságokat. A nőkérdés, úgymond, nem merül ki az anyasággal, különösen nem ma, amikor Németország két millió nőtöbblettel rendelkezik. A nőket elsőrendű szerep és befolyás illeti meg a népi munkában, a népelet szociális kialakításában: a leányok tehát olyan tervszerű kiképzésben részesítendőek, hogy a házasság híján is szabadon teljesíthessék a rájuk háruló hivatásbeli és szociális kötelességeket a népközösség kialakításában.

Wentscherné könyve érdekes kultúrtörténeti tanulmány keretében végső következtetésként a nőnevelés korszerű megújódását állítja elénk, amely az anyaságról és a leányokról vallott mai ingatag felfogások közepette fontos nemzetfenntartó tényezőként halogatást nem ismerve jelentkezik. A budapesti Ráskai Lea-leánygimnázium idei értesítője is panaszosan említi, hogy a leánynevelés ma nehezebb, mert a női lelket erősebben kikezdte korunk meggyöngült erkölcsi felfogása: „A hiúság, léhaság könnyebben ejti hatalmába a megfertőzött irodalom, gazdasági leromlás, idegenből jövő divat, ének, tánc, film és színház romboló hatásain át a nőket, mint a férfiakat.” kf.

Julius Weil: Frühsymptome der Verwahrlosung. Langensalza, 1935. H. Beyer. 126 lap.

Szerzőnknek, ki egy müncheni tanoncotthonnak vezetője, vizsgálódásai azt célozzák, hogy a nevelőket s különösen a gyógypedagógusokat képessé tegye az olyan egészen sajátos egyéni fejlődés első jeleinek idejekorán való felismerésére, amely esetleg, sőt valószínűleg elzűllésre fog vezetni és ránevelje őket,